

บทความวิจัย (Research Article)

แบบฝึกทักษะการบรรเลงดับเบิลเบสตามแนวคิดการจัดการ
รูปแบบอัตราจังหวะผสมผสานของลาร์รี เกรนาเดียร์

Exercise for Double Bass Utilizing Larry Grenadier's
Concepts of Odd Meter

ศุภวุฒิ พิมพนนท์*

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เลย ประเทศไทย

Suphawut Phimnon*

Faculty of Humanities and Social Sciences, Loei Rajabhat University, Loei, Thailand

Suphawut.phim@lru.ac.th

Received: July 16, 2024 / Revised: February 21, 2025 / Accepted: March 3, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบฝึกทักษะการบรรเลงดับเบิลเบส จากการวิเคราะห์แนวคิดการจัดการรูปแบบอัตราจังหวะผสมผสานของลาร์รี เกรนาเดียร์ ในผลงานการบรรเลงดับเบิลเบสจำนวน 3 บทเพลงได้แก่ บทเพลงโซลาร์ ซัมเมอร์ไทม์ และบทเพลงอิทไมจทแอสเวลปีสปริง ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์และสร้างแบบฝึกทักษะจากแนวคิดที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ โดยแบ่งออกเป็น 4 หัวข้อได้แก่ 1) การตีความทางด้านลักษณะจังหวะรูปแบบอัตราจังหวะผสมผสาน 2) การกำหนดและการเลือกใช้โน้ตทางด้านเสียงประสาน 3) การพัฒนาโมทีฟ 4) การสร้างแบบฝึกทักษะการบรรเลงดับเบิลเบส

ด้านแนวคิดการจัดการรูปแบบอัตราจังหวะผสมผสาน มีขอบเขตการวิจัยคือ 1) วิเคราะห์การบรรเลงดับเบิลเบส เพื่อสังเคราะห์แนวคิดต่าง ๆ ที่แสดงถึงเอกลักษณ์ในประเด็นด้านการจัดการรูปแบบอัตราจังหวะผสมผสาน รวมถึงองค์ประกอบของโครงสร้างแนวทำนอง เสียงประสาน บันไดเสียง และอื่น ๆ 2) ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ด้านแนวคิดการจัดการรูปแบบอัตราจังหวะผสมผสานเป็นประเด็นสำคัญ เพื่อประยุกต์สร้างแบบฝึกทักษะ 3) สำหรับงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดด้านการพัฒนาโมทีฟของเบิร์ท ไกลอน มาใช้เป็นแนวทางการวิเคราะห์ และอลิสแตร์ แคมป์เบลล์ ฟิล ด้านการแปรกลุ่มหน่วยย่อยจังหวะในรูปแบบคลาเว การใช้ระบบจุดบนรายละเอียดโครงสร้างหน่วยย่อยจังหวะ รวมถึงแนวคิดจากผู้ทรงคุณวุฒิท่านอื่น มาใช้เพื่ออธิบาย

* Corresponding author, email: Suphawut.phim@lru.ac.th

วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้สืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นทำการดำเนินการวิจัยกำหนดกรอบแผนงาน ขั้นตอน รวมถึงขอบเขตงานวิจัยโดยแบ่งเป็นประเด็นดังนี้ 1) การคัดเลือกบทเพลงในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกโดยมุ่งประเด็นไปที่ลักษณะเด่น รวมถึงประเด็นรูปแบบแนวคิดอื่น ๆ ที่ปรากฏแนวคิดที่สามารถนำไปประยุกต์สร้างแบบฝึกทักษะ 2) การตรวจสอบข้อมูล โน้ตการบรรเลงดับเบิลเบสในบทเพลงโซลาร์ ผู้วิจัยได้นำมาจากการถอดโน้ตของไมเคิล ลัค ในส่วนของบทเพลง *ซัมเมอร์ไทม์* และบทเพลง *อิทไมจท์แอสเวลปิสปริง* ผู้วิจัยได้ทำการถอดโน้ตด้วยตนเอง โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบกับผลงานการบันทึกเสียง ซึ่งได้รับการตรวจสอบในเบื้องต้นโดยผู้เชี่ยวชาญ 3) การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำโน้ตที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญนำมาวิเคราะห์บนพื้นฐานทางด้านทฤษฎีดนตรีตะวันตก และทฤษฎีดนตรีแจ๊สมาใช้อธิบายในประเด็นหลัก ด้านการจัดกลุ่มอัตราจังหวะผสมผสาน การสร้างคลาเว บนอัตราจังหวะซ้อน การสร้างโมทีฟ การพัฒนาแนวทำนอง การเลือกใช้โน้ตที่มีความสัมพันธ์กับเสียงประสานของคอร์ด รวมถึงโน้ตเทนชัน ส่วนขยายคอร์ด วิเคราะห์โดยอาศัยประเด็นหลักทำการหาเอกลักษณ์ ที่ปรากฏการบรรเลงขึ้นหลายครั้ง จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์แล้วนำผลที่ได้มาสร้างแบบฝึกทักษะ 4) แนวคิดในการประยุกต์สร้างแบบฝึกทักษะเบื้องต้นนั้น ผู้วิจัยนำโน้ตที่ได้จากการวิเคราะห์มาประยุกต์สร้างแบบฝึกทักษะ พร้อมทั้งอธิบายโดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ถึงแนวคิด เนื้อหาแบบฝึกทักษะมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะด้านอัตราจังหวะผสมผสานเป็นสำคัญ ใช้การอธิบายโดยกำหนดในช่วงเสียงระหว่างโน้ต E2-C5 ของดับเบิลเบส เนื้อหาของแบบฝึกทักษะจะเริ่มตั้งแต่พื้นฐานในอัตราจังหวะธรรมดา อัตราจังหวะผสม และอัตราจังหวะซ้อนที่มีความสัมพันธ์เชิงบูรณาการกับการสร้างอัตราจังหวะผสมผสาน

ผลการศึกษาจากการวิเคราะห์แนวคิดวิธีการบรรเลงในบทเพลงโซลาร์ *ซัมเมอร์ไทม์* และ *อิทไมจท์แอสเวลปิสปริง* พบว่าลาร์รี เกรนาเดียร์ ทั้งด้านการบรรเลงประกอบ ไปจนถึงการอิมโพรไวส์ด้านการโซโล ปรากฏรูปแบบแนวคิดทางด้านอัตราจังหวะผสมผสาน ที่มีความซับซ้อน รวมถึงทางด้านโครงสร้างเสียงประสาน ยังพบการใช้โน้ตเทนชัน ส่วนขยายคอร์ด ผู้วิจัยนำแนวคิดที่ได้จากการวิเคราะห์ลักษณะเด่นนี้ ไปประยุกต์สร้างแบบฝึกทักษะ โดยได้แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อหลักได้แก่ 1) ลักษณะจังหวะการดำเนินโน้ตด้านการบรรเลงประกอบ ในรูปแบบอัตราจังหวะผสมผสาน เกรนาเดียร์ได้นำเสนอการซ้อนอัตราจังหวะ ด้วยการแบ่งกลุ่มซีพอร์จังหวะในรูปแบบแนวคิดเมทริกดิสเพลสเมนต์ ซึ่งทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนกับอัตราจังหวะจริง เช่น การจัดกลุ่มจังหวะ มาสร้างซีพอร์อัตราจังหวะ $5/2$, $6/2$, $6/4$, และ $9/8$ เพื่อซ้อนบนอัตราจังหวะ $4/4$ รวมถึงยังพบการจัดกลุ่มคลาเวในรูปแบบอัตราจังหวะ $5/4$ โดยมีซีพอร์จังหวะหลักเป็น $3+2$ และแบ่งกลุ่มคลาเวให้เป็นลักษณะ 3 ซีพอร์จังหวะ 2) ลักษณะจังหวะการดำเนินโน้ตอิมโพรไวส์ด้านการโซโล ในรูปแบบอัตราจังหวะผสมผสานพบว่า แนวคิดเมทริกดิสเพลสเมนต์ยังถูกนำมาใช้สร้างแนวทำนอง ซึ่งประกอบด้วยการใช้ลักษณะจังหวะของโน้ตสามพยางค์ โน้ตตัวดำประจุ สามารถพิจารณาได้ว่าเป็นการซ้อนอัตราจังหวะ $9/8$ บนอัตราจังหวะ $4/4$ ในส่วนของการควบคุมโครงสร้างเสียงประสาน พบการบรรเลงอาร์เปจ ทริยแอด ทั้ง

เมเจอร์และไมเนอร์ รวมถึงบันไดเสียงดีมินิชท์ และฮาร์โมนิกไมเนอร์ 3) ลักษณะจังหวะการดำเนินโน้ตด้านการพัฒนาโมทีฟ ในรูปแบบอัตราจังหวะผสมผสาน จากการวิเคราะห์สามารถสรุปได้ว่า พบการใช้วิธีการนำเสนอโมทีฟหลัก พัฒนาด้วยวิธีการซ้ำ การย่อ การขยาย การใช้ซีควเन्ซ์ การเพิ่มโน้ต และการตัดโน้ต รวมถึงการสร้างความน่าสนใจทางด้านโครงสร้างเสียงประสาน สำหรับการดำเนินโน้ตให้กับ โมทีฟ ด้วยการบรรเลงอาร์เปจและบันไดเสียง ตามแนวคิดรูปแบบการพัฒนาโมทีฟดังกล่าว เพื่อเพิ่มโน้ตเทนชั่นส่วนขยายคอร์ด ให้กับแนวทำนองการอิมโพรไวส์ได้อย่างลงตัว

สรุปและอภิปรายผลจากการวิเคราะห์แนวทางการบรรเลงดับเบิลเบสของลาร์รี เกรนาเดียร์ ในบทเพลงโซลาร์ ซัมเมอร์ไทม์ และอิทไมจท์แอสเวลสปริง ผู้วิจัยนำแนวคิดมาประยุกต์สร้างแบบฝึกทักษะจำนวน 10 บท ซึ่งเน้นถึงลักษณะเด่นทางด้านการบรรเลงประกอบ การอิมโพรไวส์ด้านการโซโล และการพัฒนาโมทีฟที่อยู่ในรูปแบบอัตราจังหวะผสมผสาน โดยแบบฝึกทักษะของแต่ละบทมีความเชื่อมโยงกันทางด้านเนื้อหา ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดระดับบทฝึกเป็นระดับง่ายไปสู่ยาก โดยผู้ฝึกควรมีพื้นฐานทางด้านจังหวะและทฤษฎีทางด้านดนตรีแจ๊ส ที่เทียบเท่าหรือมากกว่าระดับเกรด 8 ของเครื่องลมไม้ในหลักสูตรดนตรีแจ๊ส ของสถาบันทรินิตีกรุงลอนดอน เพื่อเป็นแนวทางที่ผู้ฝึกจะสามารถเกิดความเข้าใจในองค์ประกอบ ของรูปแบบอัตราจังหวะผสมผสาน รวมถึงยังได้สอดแทรกโครงสร้างของเสียงประสานการดำเนินคอร์ด ii7-V7-Imaj7 และการเปลี่ยนกุญแจเสียงอื่น ๆ ด้วยคอร์ดโดมิแนนท์ระดับสอง ให้ความสอดคล้องกับการดำเนินจังหวะ ทิศทางการเคลื่อนโน้ต และกลุ่มโมทีฟ ซึ่งแต่ละบทฝึกนั้นมีการเปลี่ยนกุญแจเสียงครบทั้ง 12 กุญแจเสียง กำหนดให้อยู่ในขอบเขตของช่วงเสียงตั้งแต่โน้ต E2-C5 โดยเป็นช่วงเสียงที่มีความเหมาะสม สำหรับผู้ฝึกดับเบิลเบสให้เกิดความชำนาญได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ : แบบฝึกทักษะ / ดับเบิลเบส / อัตราจังหวะผสมผสาน / ลาร์รี เกรนาเดียร์

Abstract

The objective of this research is to create a double bass skill exercise based on an analysis of Larry Grenadier's conceptual arrangement of odd meter in his performances on *Solar*, *Summertime*, and *It Might as Well Be Spring*. The researcher has examined and formulated practice approaches based on this distinctive notion, categorizing them into four primary topics: 1) Analysis of rhythmic attributes in irregular meter, 2) Identification and selection of notes for harmonic structure, 3) Formulation of themes, and 4) Design of a practice framework for double bass performance emphasizing the handling of irregular meter.

This research encompasses: 1) Analyzing double bass performances to synthesis diverse notions that exemplify the distinctiveness in handling irregular meter, encompassing elements of melodic structure, harmony, scales, and additional factors. 2) The researcher emphasizes the examination of controlling irregular meter to formulate effective strategies. 3) In this research, the investigator utilizes Bert Ligon's concept of Motivic development as an analytical framework, in conjunction with Alistair Campbell Peel's techniques for altering rhythmic subdivisions in the clave format, the application of dotted rhythms within the specifics of rhythmic subdivisions, and theories from other scholars to elucidate.

The investigator sought information from pertinent research sources during the study. The research framework, methodology, and scope of the study were: 1) To delineate and categorize into the following principal points: The researcher formulated selection criteria emphasizing unique traits and conceptual frameworks within the compositions that may be utilized for skill development activities. 2) Data Verification: The double bass performance notes for the composition "*Solar*" were obtained from transcriptions by Michael Lucke, particularly for the works "*Summertime*" and "*It Might as Well Be Spring*." The researcher personally transcribed the music, examining and comparing it with recorded performances that were first evaluated by specialists. 3) Data Analysis: The researcher examined the notes validated by experts in Western music theory and jazz theory to elucidate critical issues, including the organization of irregular meter, the establishment of clave in intricate time signatures, the motivic development, melodic progression, and the selection of notes pertinent to chordal harmony, encompassing tension notes and chord extensions. The investigation sought to discover unique traits present in various performances, resulting in the formulation of skill development activities. The researcher utilized the examined notes to develop preliminary skill exercises, elucidating the principles and substance of the exercises aimed at enhancing proficiency in odd meter rhythm. The exercises were developed to encompass notes from E2 to C5 on the double bass, commencing with basics in simple, compound, and complicated time, while incorporating the development of odd meter rhythms.

The analysis of performance themes in "*Solar*," "*Summertime*," and "*It Might as Well be Spring*" demonstrated that Larry Grenadier displayed intricate patterns in odd meter

rhythms during both accompaniment and solo improvisation. The examination emphasized the utilization of tension notes and chord expansions. The results prompted the creation of skill exercises that were classified into three primary domains: 1) Rhythmic Attributes of Accompaniment Notes: Grenadier employed stratified rhythms using a pulse grouping metric displacement idea, leading to inconsistencies with the real-time signatures. For example, rhythmic grouping is used to create pulses of 5/2, 6/2, 6/4, and 9/8, which overlay the 4/4 meter. Additionally, there is a grouping of the clave in a 5/4 meter, where the main pulse is composed of 3+2, and the clave is divided into a pattern of 3 pulses. 2) Rhythmic Characteristics of Improvised Solo Notes: The notion of metric displacement was employed to generate melodies while regulating harmonic structure. This includes the use of triplet and dotted quarter notes, which can be seen as layering a 9/8 meter over a 4/4 meter. The study observed the execution of arpeggios, triads (major and minor), reduced scales, and harmonic minor scales. 3) Motivic Development in Irregular Meter: The research determined that employing motive presentation techniques such as repetition, diminution, augmentation, sequencing, adding notes, and omitting notes effectively sustained harmonic interest. The application of arpeggios and scales in motivic development significantly heightened note tension and chord expansions in the improvised tunes.

The research conclusion and discussion: The examination of Larry Grenadier's double bass performance in "*Solar*," "*Summertime*," and "*It Might as Well Be Spring*" The researcher designed 10 skill exercises based on an analysis of Larry Grenadier's double bass performance. The results include the creation of a set of 10 skill exercises, emphasizing elements of accompaniment, solo improvisation, and Motivic development within irregular meter. Each exercise was thematically interconnected, progressing from easier to more complicated levels. The participants must have a basic understanding of rhythm and jazz music theory at or above Grade 8 of the woodwind curriculum from Trinity College London. This framework aims to clarify the elements of irregular meter and includes the structural development of ii7-V7-Imaj7 chord progressions and modulations to different keys, with rhythmic sequences and the movement of notes within motive clusters. Each practice encompasses a thorough array of 12 keys, covering the pitch range from E2 to C5, hence promoting the advancement of proficiency in double bass performance.

Keywords: Skills Practice / Double Bass / Odd Meter / Larry Grenadier

ในปัจจุบันการฝึกพัฒนาทักษะทางดนตรีนั้นมีแหล่งข้อมูลค่อนข้างมาก ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาจากผ่านสื่อการเรียนรู้ทางอินเทอร์เน็ต รวมถึงงานวิจัย หนังสือ ตำรา แบบฝึกทักษะ ยังคงเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ผู้ศึกษา มีความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น โดยผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาแบบฝึกทักษะที่มีความเฉพาะทางของเครื่องดนตรี ดังนั้นจึงวิเคราะห์แนวคิดของศิลปินที่ถูกยอมรับในมาตรฐานระดับสากล เพื่อให้เป็นแนวทางตามความต้องการของผู้ศึกษา และสามารถนำเอาความรู้ไปใช้พัฒนาทักษะของผู้ศึกษาได้เป็นอย่างดี รูปแบบการบรรเลงดับเบิลเบสในดนตรีแจ๊สนั้น อยู่บนพื้นฐานของแนวคิดทางด้านจังหวะ รวมถึงโครงสร้างเสียงประสานการดำเนินคอร์ด ดังนั้นความชำนาญของผู้สอนจึงมีความสำคัญอย่างมาก อันเป็นปัจจัยหลักต่อกระบวนการเรียนรู้ของผู้ศึกษา ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ จึงนำแนวคิดตั้งแต่ด้านอัตราจังหวะธรรมดา (Simple Time) อัตราจังหวะผสม (Compound Time) อัตราจังหวะซ้อน (Complex Time) เพื่อพัฒนาไปถึงการจัดการรูปแบบอัตราจังหวะผสมผสาน (Odd Meter) ซึ่งการประยุกต์สร้างแบบฝึกทักษะการบรรเลงเบสดับเบิลของลาร์รี เกรนาดิเยร์ (Larry Grenadier, 1966-) ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ถึงลักษณะเด่นและนำผลที่ได้มาสร้างเป็นแบบฝึกทักษะ โดยเรียงลำดับกระบวนการศึกษาตั้งแต่ทักษะขั้นพื้นฐาน ไปจนถึงการนำมาประยุกต์ใช้ด้วยความชำนาญ การบรรเลงดับเบิลเบสในดนตรีแจ๊ส ไม่ว่าจะเป็นการเล่นเดี่ยวหรือบรรเลงร่วมกับวงนั้น พื้นฐานแนวคิดทางการจัดการด้านจังหวะ นับว่าเป็นรากฐานสำคัญที่ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมดนตรีตะวันตก ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทางด้านจังหวะของดนตรีแจ๊ส ซึ่งมีความเป็นอิสระในการนำเสนอแนวคิดขณะการบรรเลง อีกทั้งยังได้มีการพัฒนาแนวคิดพื้นฐานทางด้านจังหวะที่มีความหลากหลายเป็นอย่างมากในปัจจุบัน

ในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 บทบาทของดับเบิลเบสนั้นเป็นเครื่องประกอบจังหวะ ทำหน้าที่บรรเลงเสียงประสาน โดยเน้นความสำคัญไปที่โน้ตพื้นฐาน (Root) และโน้ตโดมิแนนท์ (Dominant) จนกระทั่งช่วงปี ค.ศ. 1930 ได้เกิดกระแสดนตรีแจ๊สรูปแบบ “สวิง” (Swing) แนวคิดวิธีการบรรเลงนั้นได้เปลี่ยนไปใช้ลักษณะ “การเดินเบส” (Walking Bass) เป็นการใช้จังหวะของโน้ตตัวดำ (Quarter Note) บรรเลงทั้ง 4 จังหวะ ซึ่งเน้นไปที่จังหวะ 2 และ 4 ในอัตราจังหวะ (Meter) 4/4 พร้อมทั้งการใช้โน้ตที่มีความสัมพันธ์กับโครงสร้างเสียงประสาน เช่น โน้ตลำดับที่ 3 และ 7 เพื่อแสดงถึงองค์ประกอบของเสียงประสาน ต่อมาได้มีการพัฒนาวิธีการบรรเลงที่หลากหลายขึ้น เช่น การบรรเลงทำนองสอดประสาน (Counter Melody) การบรรเลงจังหวะขัด (Syncopation) รวมไปถึงการอิมโพรไวส์ (Improvisation) และวิธีการอื่น ๆ จนถึงช่วงต้นถึงกลางทศวรรษที่ 1940 ได้ปรากฏแนวคิดของกระแสดนตรีแจ๊สรูปแบบ “บีบอป” (Bebop) วิธีการบรรเลงเริ่มมีการเพิ่ม

องค์ประกอบของโน้ตครึ่งเสียง (Chromatic) เป็นผลมาจากการที่ต้องบรรเลงสนับสนุนแนวทำนอง และความสัมพันธ์ของโครงสร้างเสียงประสานที่ขยายขอบเขตมากขึ้น เริ่มมีการใช้โน้ตนอกโครงสร้างเสียงประสาน รวมถึงโน้ตครึ่งเสียงสร้างแนวการเดินเบสขนาดยาว (ไม่ใช่เชื่อมระหว่างโน้ต) และการอิมโพรไวส์มีลักษณะที่โลดโผนมากขึ้น”¹ หลังจากยุคบีบอบช่วงเวลาทางยุคสมัยที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันของกระแสนตรีแจ๊สนั้น ได้ปรากฏนักบรรเลงเบสที่โดดเด่นหลายท่าน เช่น พอล แชมเบอร์ (Paul Chamber, 1935-1969) เรย์ บราวน์ (Ray Brown, 1926-2002) ชาร์ลส์ มิงกัส (Charles Mingus, 1922-1979) สก็อตต์ ลาฟาโร (Scott LaFaro, 1936-1961) และรอน คาร์เตอร์ (Ron Carter, 1937-)²

ลาร์รี เกรนาเดียร์ เป็นหนึ่งในฐานะนักบรรเลงดับเบิลเบสที่ถูกยกย่องถึงความสำเร็จของผลงานทางด้านดนตรีแจ๊สในปัจจุบัน ทั้งทักษะการบรรเลงอันโดดเด่น รวมถึงแนวความคิดการประพันธ์รูปแบบดนตรีแจ๊สสมัยใหม่ เขาได้รับรางวัลออลมิวสิกอวอร์ด (All Music Award) กับผลงาน “อาร์ออฟเดอะทริโอซีรีส์” (Art of the Trio Series) ทั้ง 5 อัลบั้ม ที่ได้ร่วมงานกับแบรด เมลส์ดาว (Brad Mehldau, 1970-) อีกทั้งยังได้ร่วมสร้างผลงานกับศิลปินผู้มีชื่อเสียงอีกหลายท่าน เช่น แสตตัน เกทซ์ (Stan Getz, 1927-1991) พอล โมเชียน (Paul Motian, 1931-2011) โจ เฮนเดอร์สัน (Joe Henderson, 1937-2001) แจ็ค เดจอห์นเนต (Jack DeJohnette, 1942-) และแพท เมทินี (Pat Metheny, 1954-) เป็นต้น

สำหรับวัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาวิเคราะห์และสร้างแบบฝึกทักษะจากแนวคิดที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะในการบรรเลงดับเบิลเบสของลาร์รี เกรนาเดียร์ จำนวนทั้งหมด 3 บทเพลง โดยการวิเคราะห์ลักษณะเด่นแบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ คือ 1) การตีความทางด้านลักษณะจังหวะรูปแบบอัตราจังหวะผสมผสาน 2) การกำหนดและการเลือกใช้น้ตทางด้านเสียงประสาน 3) การพัฒนาโมทีฟ และ 4) เพื่อสร้างแบบฝึกทักษะการบรรเลงดับเบิลเบส ด้านแนวความคิดการจัดการรูปแบบอัตราจังหวะผสมผสาน ตั้งแต่ขั้นพื้นฐานไปจนถึงการนำมาประยุกต์ใช้กับเครื่องดนตรีอื่น ๆ รวมไปถึงนำแนวคิดมาใช้กับงานสร้างสรรค์ทางดนตรี ซึ่งสามารถทำให้ทราบถึงแนวคิดเทคนิคการอิมโพรไวส์ของลาร์รี เกรนาเดียร์ ทั้ง 3 บทเพลง พร้อมทั้งเป็นการพัฒนาทักษะการบรรเลงดับเบิลเบสตั้งแต่ขั้นต้นจากแบบฝึกทักษะที่ได้ทำการสร้างขึ้น และสามารถใช้เป็นแนวทางการเรียนการสอน รวมถึงเป็นแนวทางไปประยุกต์ใช้กับเครื่องดนตรีชนิดอื่น ๆ ได้

งานวิจัยครั้งนี้มุ่งประเด็นวิเคราะห์การบรรเลงเบสของลาร์รี เกรนาเดียร์ เพื่อสังเคราะห์ แนวคิดต่าง ๆ ที่แสดงถึงลักษณะพิเศษในประเด็นด้านการจัดการรูปแบบอัตราจังหวะผสมผสาน รวมถึงองค์ประกอบของโครงสร้างแนวทำนอง เสียงประสาน บันไดเสียง และอื่น ๆ ทั้งสิ้น 3 บทเพลง ได้แก่ 1) โซลาร์ (Solar) ผลงาน

¹ Noppadol Tirataradol, “An Analysis and Comparative Study in Walking Bass Line and Improvisation in Jazz Music of Charles Mingus Ray Brown and Eddie Gomez” (MA Thesis, Mahidol University, 2001), 3. (in Thai)

² Anan Luepradit, *Jazz Musical Freedom of Humanity* (Bangkok: Nation Group Publishing, 2002), 208. (in Thai)

การแสดงสดอัลบั้ม *Art of The Trio Volume 4* จากการร่วมบรรเลงกับแบรด เมลธ์ดาว (เมื่อปี 1995) 2) *ซัมเมอร์ไทม์ (Summertime)* อัลบั้ม *Timeless Tales for Changing Times* จากการร่วมงานกับโจนาธาน ไกรส์เบิร์ก (Jonathan Kreiberg 1972-) (ในปี 2009) และ 3) *อิทไมจท์แอสเวลปีสปริง (It Might as Well Be Spring)* อัลบั้ม *Introducing* จากการร่วมงานกับแบรด เมลธ์ดาว (ปี 1995)

จากนั้นผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ด้านแนวคิดการจัดการรูปแบบอัตราจังหวะผสมผสานเป็นประเด็นสำคัญ เพื่อประยุกต์สร้างแบบฝึกทักษะ ส่วนประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับความสัมพันธ์ในเทคนิคการบรรเลง ผู้วิจัยอาจกล่าวเพิ่มเติมในกรณีต่อไป โดยมีประเด็นสำคัญต่าง ๆ ได้แก่

1. รูปแบบอัตราจังหวะผสมผสาน (Odd Meter) เป็นการนำอัตราจังหวะในรูปแบบต่าง ๆ มาผสมผสานบนอัตราจังหวะจริงที่บทเพลงได้กำหนดไว้ เช่น การบรรเลงอัตราจังหวะ 3/4 บนอัตราจังหวะ 4/4 ในขอบเขตขององค์ประกอบของอัตราจังหวะนั้นมีความสมมาตร ให้เกิดเป็นลักษณะจังหวะที่มีความขัดแย้งกับจังหวะที่เป็นจริง

2. เมตริกดิสเพลสเมนต์ (Metric Displacement) เป็นแนวคิดเทคนิคการประพันธ์ หรือแนวคิดในการบรรเลง ที่ทำให้เกิดการคลาดเคลื่อนของอัตราจังหวะที่เป็นจริง (วิบูลย์ ตระกูลฮุ่น, 2558: 29)³

3. คลาเว (Clave) การจัดกลุ่มรูปแบบซีพจรจังหวะที่ใช้ในดนตรีบราซิลและแอฟโฟร-คิวบา ซึ่งแบ่งเป็น 2 หน่วยวัดการจัดกลุ่มบนค่าอัตราจังหวะปกติได้แก่ 3:2 และ 2:3

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดด้านการพัฒนาโมทีฟของเบิร์ต โลกอน (Bert Ligon)⁴ มาใช้เป็นแนวทางการวิเคราะห์ และอลิสแตร์ แคมป์เบลล์ พีล (Alistair Campbell Peel) ด้านการแปรกลุ่มหน่วยย่อยจังหวะในรูปแบบคลาเว (Clave) การใช้ระบบจุดบนรายละเอียดโครงสร้างหน่วยย่อยจังหวะ (หน่วยย่อยที่มีจำนวนจุดมากแสดงถึงจังหวะหนัก)⁵ รวมถึงแนวคิดจากผู้ทรงคุณวุฒิท่านอื่น มาใช้เพื่ออธิบายวิธีการบรรเลงดับเบิลเบสของลาร์รี เกรนาเดียร์

สำหรับโน้ตเพลงที่นำมาวิเคราะห์ได้มาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ โดยบทเพลงโซลาร์ จากสกอร์ฉบับเต็มจากเว็บไซต์ในช่องยูทูบของไมเคิล ลุค (Michael Lucke)⁶ ทั้งนี้ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์เฉพาะโน้ตการบรรเลง

³ Wiboon Trakulhun, *Twentieth-Century Music* (Bangkok: Chulalongkorn University Press, 2015), 29. (in Thai)

⁴ Bert Ligon, *Comprehensive Technique for Jazz Musicians*, 2nd ed. (Houston, TX: Houston Publishing, 1999), 154-157.

⁵ Alistair C. Peel, "A Brief Exploration of Variances in Larry Grenadier's Approach to Soloing in Piano Trio and Duo Contexts on Selected Recordings of all the Things You are and Long Ago and Far Away" (BMus thesis, Edith Cowan University, 2016), 9.

⁶ Michael Luke, "Brad Mehldau-Solar-Transcription," posted August 31, 2021, YouTube, 9:59, https://www.youtube.com/watch?v=_T3MlvECa5Q.

ดับเบิลเบสของลาร์รี เกรนาเดียร์ในส่วนของบทเพลง*ซัมเมอร์ไทม์* และ*อิทไมจท์แอสเวลปีสปริง* ผู้วิจัยได้ทำการถอดโน้ตเอง

วิธีดำเนินงานวิจัย (Methodology)

งานวิจัยเรื่อง “แบบฝึกทักษะการบรรเลงดับเบิลเบสตามแนวคิดการจัดการรูปแบบอัตราจังหวะผสมผสานของลาร์รี เกรนาเดียร์” เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการบรรเลงดับเบิลเบส ซึ่งยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับเครื่องดนตรีชนิดอื่น ๆ ได้ ทั้งผู้วิจัยได้สืบค้นข้อมูลจาก งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และแหล่งข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นทำการดำเนินการวิจัยกำหนดกรอบแผนงาน ขั้นตอน รวมถึงขอบเขตงานวิจัยโดยแบ่งเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. การคัดเลือกบทเพลงในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกบทเพลงจากการบรรเลงของลาร์รี เกรนาเดียร์โดยมุ่งประเด็นไปที่ลักษณะเด่น รวมถึงประเด็นรูปแบบแนวคิดอื่น ๆ ที่ปรากฏแนวคิดที่สามารถนำไปประยุกต์สร้างแบบฝึกทักษะได้ โดยมี 3 บทเพลงดังนี้

1.1 โซลาร์

1.2 ซัมเมอร์ไทม์

1.3 อิทไมจท์แอสเวลปีสปริง

2. การตรวจสอบข้อมูล

โน้ตการบรรเลงดับเบิลเบสในบทเพลง*โซลาร์* ผู้วิจัยได้นำมาจากการถอดโน้ตของไมเคิล ลุค ในส่วนของบทเพลง*ซัมเมอร์ไทม์* และบทเพลง*อิทไมจท์แอสเวลปีสปริง* ผู้วิจัยได้ทำการถอดโน้ตด้วยตนเอง โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบกับผลงานการบันทึกเสียงจากเว็บไซต์ยูทูบ ทั้งนี้ได้รับการตรวจสอบในเบื้องต้นโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้ความถูกต้องของโน้ตมากที่สุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำโน้ตที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญนำมาวิเคราะห์บนพื้นฐานทางด้านทฤษฎีดนตรีคลาสสิก และทฤษฎีดนตรีแจ๊สมาใช้อธิบายในประเด็นหลักเบื้องต้นดังต่อไปนี้

3.1 การจัดกลุ่มอัตราจังหวะผสมผสาน

3.2 การสร้างคลาเวนอัตราจังหวะซ้อน

3.3 การสร้างโมทีฟ

3.4 การพัฒนาแนวทำนอง

3.5 การเลือกใช้โน้ตที่มีความสัมพันธ์กับเสียงประสานของคอร์ด รวมถึงโน้ตส่วนขยายคอร์ด

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยอาศัยประเด็นหลักด้วยข้อมูลข้างต้นเป็นแนวทาง ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการมองหาคุณสมบัติหลักที่ลาร์รี เกรนาเดียร์ ได้บรรเลงขึ้นหลายครั้งที่ปรากฏในการเดินเบส และการอิมโพรไวส์ จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์แล้วนำผลที่ได้มาสร้างแบบฝึกทักษะ

4. แนวคิดในการประยุกต์สร้างแบบฝึกทักษะเบื้องต้น

4.1 นำโน้ตที่ได้จากการวิเคราะห์มาประยุกต์สร้างแบบฝึกทักษะ พร้อมทั้งอธิบายโดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ถึงแนวคิดของลาร์รี เกรนาเดียร์

4.2 เนื้อหาแบบฝึกทักษะมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะด้านอัตราจังหวะผสมผสานเป็นสำคัญ

4.3 แบบฝึกทักษะจะใช้การอธิบายในช่วงเสียงระหว่างโน้ต E2-C5 ของดับเบิลเบส

4.4 เนื้อหาของแบบฝึกทักษะจะเริ่มตั้งแต่พื้นฐานในอัตราจังหวะปกติ อัตราจังหวะผสม และอัตราจังหวะซ้อน ที่มีความสัมพันธ์เชิงบูรณาการกับการสร้างอัตราจังหวะผสมผสาน

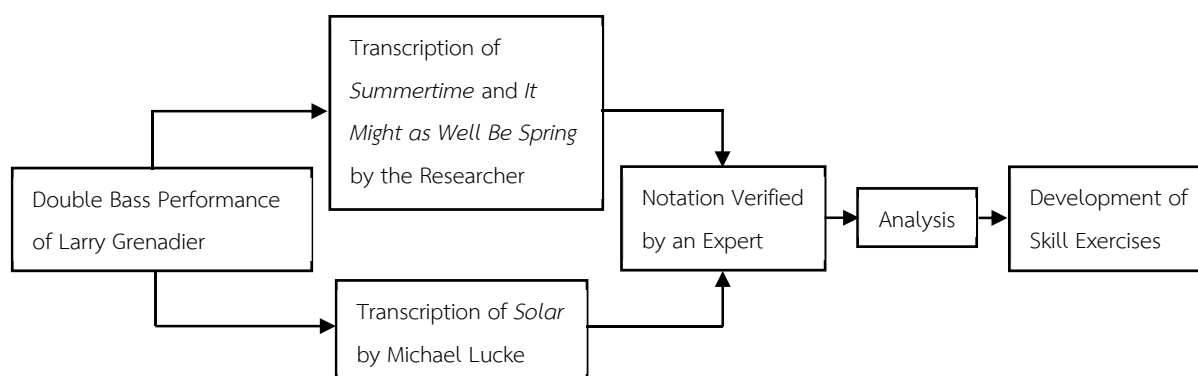
4.5 การสร้างแบบฝึกทักษะจะมุ่งเน้นไปที่แนวคิดการพัฒนาโมทีฟในอัตราจังหวะผสมผสาน และการเลือกใช้น้ตที่ความสัมพันธ์กับเสียงประสานของคอร์ด

4.6 เนื้อหาของแบบฝึกทักษะมุ่งเน้นให้ผู้ศึกษาสามารถบรรเลงแบบฝึกทักษะในแต่ละหัวข้อได้ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบรรเลง รวมถึงการสร้างผลงานในอนาคตต่อไป

กรอบขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย (Framework of Research Procedures)

ในการวิจัยเรื่อง “แบบฝึกทักษะการบรรเลงดับเบิลเบสตามแนวคิดการจัดการรูปแบบอัตราจังหวะผสมผสานของลาร์รี เกรนาเดียร์” ผู้วิจัยได้นำเสนอขั้นตอนดังนี้

Figure 1 Framework of Research Procedures

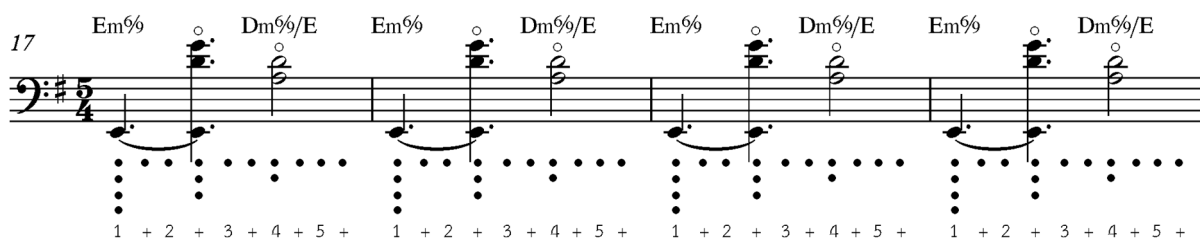

สรุปผลการวิจัย (Conclusion)

จากการวิเคราะห์แนวคิดวิธีการบรรเลงในบทเพลง *โซลาร์ ซัมเมอร์ไทม์ และอิทไมจท์แอสเวลปีสปริง* พบว่าลาร์รี เกรนาเดียร์ ทั้งด้านการบรรเลงประกอบไปจนถึงการอิมโพรไวส์ด้านการโซโล เกรนาเดียร์ได้นำเสนอรูปแบบแนวคิดทางด้านอัตราจังหวะผสมผสานที่มีความซับซ้อน รวมถึงทางด้านโครงสร้างเสียงประสาน ยังพบการใช้โน้ตเทนชันส่วนขยายคอร์ด ที่นำมาสร้างสีสันความน่าสนใจให้แก่การดำเนินโน้ตในรูปแบบต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เหมาะแก่การนำแนวคิดที่ได้จากการวิเคราะห์ลักษณะเด่นนี้ ไปประยุกต์สร้างแบบฝึกทักษะ ทั้งนี้ ในการวิเคราะห์ลักษณะจังหวะการดำเนินโน้ตผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อหลัก ได้แก่ 1) การบรรเลงประกอบ 2) การอิมโพรไวส์ด้านการโซโล และ 3) การพัฒนาโมทีฟในรูปแบบอัตราจังหวะผสมผสาน

1) ลักษณะจังหวะการดำเนินโน้ตด้านการบรรเลงประกอบรูปแบบอัตราจังหวะผสมผสาน เกรนาเดียร์ได้นำเสนอการซ้อนอัตราจังหวะ ด้วยการแบ่งกลุ่มซีพอร์จังหวะในรูปแบบแนวคิดเมทริกดิสเพลสเมนต์ ซึ่งทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนกับอัตราจังหวะจริง เช่น การจัดกลุ่มจังหวะ (Grouping) มาสร้างซีพอร์อัตราจังหวะ 5/2, 6/2, 6/4, และ 9/8 เพื่อซ้อนบนอัตราจังหวะ 4/4 รวมถึงยังพบการจัดกลุ่มคลาเวในรูปแบบอัตราจังหวะ 5/4 โดยมีซีพอร์จังหวะหลักเป็น 3+2 และแบ่งกลุ่มคลาเวให้เป็นลักษณะ 3 ซีพอร์จังหวะ ประกอบด้วยโน้ตตัวดำประจุ 2 ตัว ในกลุ่มที่ 1, 2 และโน้ตตัวขาว 1 ตัว โดยการวิเคราะห์ผู้วิจัยได้ใช้จุดที่มีจำนวนมากที่สุดแสดงถึงซีพอร์จังหวะหนักที่สุด จากนั้นใช้จุดที่มีจำนวนน้อยแทนจังหวะเบาตามลำดับ (Example 1) อีกทั้งยังพบการแบ่งเป็น 4 ซีพอร์จังหวะ บนอัตราจังหวะ 4+3/4 ประกอบด้วยโน้ตตัวขาว 2 ตัว และตัวดำประจุ 2 ตัว (Example 2)

Example 1 The Organization of Clave Rhythmic Groupings in Larry Grenadier's Accompaniment, *Summertime*

Example 2 The Organization of Clave Rhythmic Groupings in Larry Grenadier's Accompaniment, *It Might as Well be Spring*

2) ลักษณะจังหวะการดำเนินโน้ตอิมโพรไวส์ด้านการโซโล ในรูปแบบอัตราจังหวะผสมผสานพบว่า แนวคิดเมทริกดิสเพลสเมนต์ยังถูกนำมาใช้สร้างแนวทำนอง ซึ่งประกอบด้วยการใช้ลักษณะจังหวะของโน้ตสาม พยางค์ โน้ตตัวต่ำประจุ สามารถพิจารณาได้ว่าเป็นการซ้อนอัตราจังหวะ 9/8 บนอัตราจังหวะ 4/4 (Example 3) ในส่วนของการควบคุมโครงสร้างเสียงประสาน พบการบรรเลงอาร์เปจ ทริยแอด ทั้งเมเจอร์ และไมเนอร์ รวมถึงบันไดเสียง F ดิมินิชท์ และ C ฮาร์โมนิกไมเนอร์ ส่งผลให้เกิดโน้ตเทนชั่นส่วนขยายคอร์ด ลำดับที่ 9, b9, #9, 11, #11 และลำดับที่ 13 รวมถึงโน้ต b7 บนคอร์ด Cm^(maj7) (Example 4)

Example 3 Larry Grenadier's Improvisation, *Solar*

Example 4 Larry Grenadier's Improvisation, *Solar*

Example 5 The Development of Improvisational Motifs by Larry Grenadier's *Solar*

อภิปรายผล (Discussion)

จากการวิเคราะห์แนวทางการบรรเลงดับเบิลเบสของลาร์รี เกรนาเดียร์ ในบทเพลงโซลาร์ ซัมเมอร์ ไทม์ และอิทไมจท์แอสเวลปีสปริง ผู้วิจัยนำแนวคิดมาประยุกต์สร้างแบบฝึกทักษะจำนวน 10 บท ซึ่งเน้นถึงลักษณะเด่นทางด้านการบรรเลงประกอบ การอิมโพรไวส์ด้านการโซโล และการพัฒนาโมทีฟ ที่อยู่ในรูปแบบอัตราจังหวะผสมผสาน โดยแบบฝึกทักษะของแต่ละบทมีความเชื่อมโยงกันทางด้านเนื้อหา ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดระดับบทฝึกจากระดับง่ายไปสู่ยาก โดยผู้ฝึกควรมีพื้นฐานทางด้านจังหวะและทฤษฎีทางด้านดนตรีแจ๊สที่เทียบเท่าหรือมากกว่าระดับเกรด 8 ของเครื่องลมไม้ในหลักสูตรดนตรีแจ๊ส ของสถาบันทรินิตีกรุงลอนดอน เพื่อเป็นแนวทางที่ผู้ฝึกจะสามารถเกิดความเข้าใจในองค์ประกอบ ของรูปแบบอัตราจังหวะผสมผสาน อีกทั้งยังได้สอดแทรกโครงสร้างของเสียงประสานการดำเนินคอร์ด ii7-V7-Imaj7 และการเปลี่ยนกุญแจเสียงอื่น ๆ ด้วยคอร์ดโดมินันท์ระดับสอง ให้มีความสอดคล้องกับการดำเนินจังหวะ ทิศทางการเคลื่อนโน้ต และกลุ่มโมทีฟ โดยแต่ละบทฝึกนั้นมีการเปลี่ยนกุญแจเสียงครบทั้ง 12 กุญแจเสียง กำหนดให้อยู่ในขอบเขตของช่วงเสียงตั้งแต่โน้ต E2-C5 โดยเป็นช่วงเสียงที่มีความเหมาะสมสำหรับผู้ฝึกดับเบิลเบสให้เกิดความชำนาญได้เป็นอย่างดี

แบบฝึกทักษะที่ 1 มีเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะจังหวะการดำเนินโน้ตของแนวคิดรูปแบบอัตราจังหวะผสมผสาน จากการบรรเลงประกอบในบทเพลงโซลาร์ เป็นการสร้างใช้ซีพजरจังหวะ 5 จังหวะของโน้ตตัวขาว ทั้งนี้ผู้ฝึกสามารถพิจารณาเป็นการแบ่งประโยค (Phrasing) อัตราจังหวะ 5/2 บนอัตราจังหวะ 4/4 ซึ่งทำให้เกิดความขัดแย้งกับอัตราจังหวะจริง แต่ด้วยโครงสร้างเสียงประสานการดำเนินคอร์ด ii7-V7-Imaj7 สามารถทำให้ความขัดแย้งของจังหวะนั้นมีความกลมกลืน จากการใช้น้ตร่วมระหว่างคอร์ด (Example 6)

Example 6 The Development and Utilization of a Five-Beat Pulse Derived from Half-Note Values

แบบฝึกทักษะที่ 2 มีเนื้อหาเกี่ยวกับรูปแบบอัตราจังหวะผสมผสานที่ใช้กลุ่มซีพอร์จันหะ 3 จันหะ โน้ตตัวดำประจุ จากอิมโพรไวส์ด้านการโซโลในบทเพลงโซลาห์ โดยผู้วิจัยได้มุ่งเน้นให้ผู้ฝึกสามารถพิจารณาเป็นการแบ่งประโยคการจัดกลุ่มจันหะโน้ตเข้บัตหนึ่งชั้น อัตราจันหะ 9/8 ซ้อนบนอัตราจันหะ 4/4 ซึ่งแนวคิดนี้เพื่อสร้างพื้นฐานการบรรเลงส่วนย่อยจากโน้ตตัวดำประจุได้อย่างชำนาญ จะทำให้ผู้ฝึกสามารถควบคุมการคลาดเคลื่อนของอัตราจันหะได้ง่ายขึ้น ผู้วิจัยยังได้กำหนดการดำเนินโน้ต ตามโครงสร้างเสียงประสานของการดำเนินคอร์ด ii7-V7-Imaj7 รวมถึงใช้โน้ตร่วมระหว่างคอร์ดบรรเลงข้ามเส้นกันห้อง (Example 7)

Example 7 The Use of Odd Meter Patterns Structured around Three-Beat Pulse Groupings of Dotted Quarter Notes

แบบฝึกทักษะที่ 3 เป็นการประยุกต์จากการอิมโพรไวส์ด้านการโซโล ในบทเพลงโซลาห์ มีเนื้อหาเกี่ยวกับรูปแบบอัตราจังหวะผสมผสานที่ใช้กลุ่มซีพอร์จันหะ 2 จันหะโน้ตตัวดำประจุ มาซ้อนบนอัตราจันหะ 3/4 แบบตรงตัว ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความง่ายต่อการบรรเลง ผู้ฝึกสามารถพิจารณาเป็นการซ้อนอัตราจันหะ 6/8 เข้ามา ผู้วิจัยใช้โน้ตสมาชิกในโครงสร้างเสียงประสานการดำเนินคอร์ด รวมถึงสร้างความน่าสนใจด้วยการกระจายส่วนย่อยจันหะโน้ตเข้บัตหนึ่งชั้น ในช่วงท้ายของแต่ละแบบฝึกทักษะ มาสร้างความหลากหลายในการฝึก (Example 8)

Example 8 The Use of Odd Meter Patterns Structured around Three-Beat Pulse Groupings of Dotted Quarter Notes

แบบฝึกทักษะที่ 4 เป็นการประยุกต์จากการอิมโพรไวส์ด้านการโซโลในบทเพลงโซลาร์ เป็นการนำลักษณะจังหวะของการจัดกลุ่มโน้ตสามพยางค์ตัวดำ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วกรอบของโน้ตสามพยางค์จะทำให้เกิดค่าความหน่วงของจังหวะ ที่มีการยืดหรือหดตามจำนวนของกลุ่มโน้ตสามพยางค์นั้น ๆ ในอัตราจังหวะปกติ ผู้วิจัยจึงได้นำมาสร้างเป็นแบบฝึกทักษะในลักษณะการบรรเลงต่อเนื่อง ตามบันไดเสียงไดอาโทนิค รวมถึงโครงสร้างเสียงประสานการดำเนินคอร์ดในกุญแจเสียงเมเจอร์และไมเนอร์ โดยเชื่อมโยงด้วยคอร์ด A7 เป็นคอร์ดโดมินันท์ระดับสอง (Example 9)

Example 9 Rhythmic Characteristics of Quarter-Note Triplet Groupings

แบบฝึกทักษะที่ 5 เป็นการประยุกต์จากการบรรเลงประกอบจากบทเพลง*ซัมเมอร์ไทม์* มีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้กลุ่มคลาเวในรูปแบบอัตราจังหวะผสมผสาน โดยใช้การจัดกลุ่มโน้ต 3 ตัว บนอัตราจังหวะ 5/4 ประกอบด้วยโน้ตตัวดำประจุต โน้ตตัวขาว และโน้ตตัวดำเชื่อมโยงกับส่วนย่อยจังหวะโน้ตสามพยางค์เข้บ็ตหนึ่งชั้น เพื่อให้ผู้ฝึกสามารถบรรเลงบนอัตราจังหวะขัดได้ง่าย หากควบคุมกลุ่มคลาเวในรูปแบบดังกล่าวได้อย่างชำนาญ (Example 10)

Example 10 Grouping of 3 Notes in a 5/4 Time Signature

แบบฝึกทักษะที่ 6 เป็นการประยุกต์จากการอิมโพรไวส์ด้านการโซโลในบทเพลง*ซัมเมอร์ไทม์* มีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้กลุ่มคลาเวในการแบ่งประโยค ที่ผสมการเชื่อมโยงกับส่วนย่อย รวมถึงจัดกลุ่มโน้ตสามพยางค์ เข็บบีตหนึ่งชั้น โน้ตตัวขาว และตัวดำ ในรูปแบบอัตราจังหวะผสมผสานมาสร้างเป็นซีพจรงจังหวะ 3 จังหวะ บนอัตราจังหวะ 5/4 ทั้งนี้ จะมุ่งเน้นไปที่การฝึกรูปแบบการสร้างประโยคด้วยการพัฒนากลุ่มโมทีฟด้วยวิธีการซ้ำ การย่อ และการขยาย (Example 11)

Example 11 Using Clave Patterns to Structure Musical Phrases

แบบฝึกทักษะที่ 7 เป็นการประยุกต์จากการบรรเลงประกอบในบทเพลง*เพลงอิทไมจท์แอสเวลปัสปริง* มีเนื้อหาเกี่ยวกับการแบ่งกลุ่มคลาเวในรูปแบบอัตราจังหวะผสมผสาน บนอัตราจังหวะขัดที่อยู่บนขอบเขตเครื่องหมายประจำจังหวะ 4+3/4 ซึ่งแบ่งกลุ่มคลาเวหลักมาสร้างเป็นลักษณะ 4 ซีพจรงจังหวะประกอบด้วยโน้ตตัวขาวและตัวดำประจุ ในส่วนของกลุ่มแรกห้องที่ 1 จะเป็นการบรรเลงขึ้นคู่ 8 ด้วยการใช้ส่วนย่อยโน้ตตัวดำและเข็บบีตหนึ่งชั้น โดยส่วนย่อยนี้จะสร้างความคุ้นชินให้ผู้ฝึก สามารถควบคุมการบรรเลงกลุ่มคลาเวดังกล่าวได้ ต่อมาห้องที่ 2-3 จะใช้เป็นกลุ่มคลาเวหลักที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ใน จากนั้นในส่วนของห้องสุดท้ายเป็นการนำส่วนย่อยของกลุ่มแรกกลับมาใช้อีกครั้ง แต่ปรับเปลี่ยนทิศทางการดำเนินโน้ต ให้สอดคล้องตามโครงสร้างเสียงประสานการดำเนินคอร์ด (Example 12)

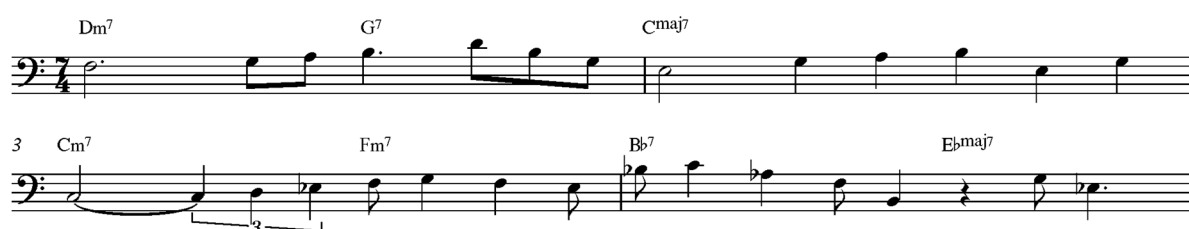
Example 12 Clave Grouping within an Odd Time Signature of 4+3/4

แบบฝึกทักษะที่ 8 เป็นการประยุกต์จากการอิมโพรไวส์ด้านการโซโลในบทเพลง*โซลาห์* มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาโมทีฟด้วยวิธีการนำเสนอและการซ้ำ ในรูปแบบอัตราผสมผสานบนอัตราจังหวะ 4+3/4 ใช้กลุ่มคลาเวสร้างเป็น 4 ซีพจรงจังหวะ โดยในกลุ่มแรกห้องที่ 1-2 ใช้การแบ่งประโยคของการจัดกลุ่มโน้ต โดยมี

จุดประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นถึงการขยายโมทีฟ ในส่วนกลุ่มที่ 2 ห้องที่ 3-4 เป็นวิธีการพัฒนาโมทีฟด้วยวิธีการย่อและปรับระดับเสียง ผู้วิจัยได้กำหนดให้อยู่ในขอบเขตของโครงสร้างเสียงประสานการดำเนินคอร์ด iii7-vi-ii7-V7 และเพิ่มความน่าสนใจด้วยการใช้โน้ตนอกคอร์ด ในส่วนของการบรรเลงโน้ตโครมาติก (Example 13)

Example 13 Motif Development Using Presentation, Repetition, and Rhythmic Variation within the 4+3/4 Time Signature

แบบฝึกทักษะที่ 9 เป็นการประยุกต์จากการบรรเลงประกอบในบทเพลงเพลง*อิตไมจท์แอสเวลปัสปริง* มีเนื้อหาเกี่ยวกับการปรับอัตราจังหวะ 4+3/4 มาเป็นรูปแบบอัตราจังหวะผสมผสานบนอัตราจังหวะ 7/4 โดยใช้กลุ่มคลาเวมาสร้างเป็น 4 ซิฟจรัสจังหวะ ประกอบด้วยลักษณะจังหวะของโน้ตตัวขาว 2 ตัว และโน้ตตัวดำประจุ 2 ตัว ทั้งนี้มีการใช้ส่วนย่อยของโน้ตเชบิต 1 ชั้น โน้ตตัวดำ และกลุ่มของโน้ตสามพยางค์ตัวดำ เพื่อเพิ่มหลากหลายให้แก่ผู้ฝึก รวมถึงการดำเนินโน้ตตามโครงสร้างเสียงประสานการดำเนินคอร์ด โน้ตนอกคอร์ดหรือโน้ตเทนชันส่วนขยายคอร์ด ii7-V7-Imaj7 และ vi7-ii7-V7-Imaj7 ใช้การเปลี่ยนกุญแจเสียงถึง 2 กุญแจเสียงต่อ 1 หัวข้อของแบบฝึกทักษะ (Example 14)

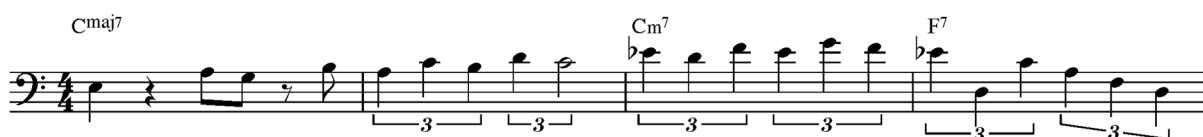
Example 14 Structuring 7/4 Time through a 4+3 Subdivision to Create an Odd Meter

แบบฝึกทักษะที่ 10 เป็นการประยุกต์จากการอิมโพรไวส์ด้านการโซโลในบทเพลง*โซลาร์* ใช้การนำเสนอโมทีฟของการสร้างแนวทำนอง ในรูปแบบอัตราจังหวะผสมผสาน ของการแบ่งประโยคและจัดกลุ่มโน้ตสามพยางค์ โดยมีองค์ประกอบของลักษณะจังหวะของโน้ตเชบิต 1 ชั้น พัฒนาโมทีฟโดยการขยายส่วน

จังหวะด้วยกลุ่มโน้ตสามพยางค์ ดำเนินแนวทำนองขาขึ้น โดยการใช้แนวคิดการบรรเลงซีควเอนซ์คู่ 2 และ เคลื่อนทำนองขาลงด้วยขั้นคู่ 9 ไมเนอร์ จบด้วยการบรรเลงอาร์เปจีโอ แบบฝึกทักษะนี้ผู้ฝึกต้องมีพื้นฐานความ คล่องตัวทางกายภาพการบรรเลงเป็นส่วนหนึ่ง เพราะช่วงเสียงของโน้ตในแบบฝึกทักษะรวมทั้ง 12 กุญแจเสียง นั้นมีความกว้างของช่วงเสียงตั้งแต่โน้ต E2-C5 (Example 15)

Example 15 The Presentation of Motivic Development for Melodic Improvisation in an Odd Meter Context through Phrase Segmentation and Triplet-Based Rhythmic Grouping

แบบฝึกทักษะทั้ง 10 บทนี้ผู้วิจัยได้นำมาอธิบายเป็นเพียงเฉพาะส่วนเริ่มต้นเท่านั้น นอกจากนี้ยังมี เนื้อหาอีกมากมาย ที่จะสามารถเชื่อมโยงแนวคิดของแต่ละบทฝึกเป็นขั้นตอน โดยสามารถสแกน QR Code นี้ เพื่อเข้าถึงแบบฝึกฉบับเต็ม (Figure 2)

Figure 2 QR Code: Exercise

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย (Suggestion)

งานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นในการสร้างองค์ความรู้ทางด้านรูปแบบอัตราจังหวะผสมผสาน ที่จะใช้เป็นการพัฒนาทักษะการบรรเลงดับเบิลเบส โดยแบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยได้ประยุกต์สร้างขึ้นมา เป็นเพียงแค่แนวคิด

ของลาร์รี เกรนาเดียร์ เพียงคนเดียวเท่านั้น หากแต่ยังมีศิลปิน นักวิชาการ รวมถึงผู้ทรงคุณวุฒิอีกหลายท่าน ที่มีความสำคัญได้สร้างแนวคิดการบรรเลงรูปแบบใหม่ขึ้น ซึ่งการวิเคราะห์แนวคิดจากท่านอื่น ๆ จะสามารถประยุกต์สร้างองค์ความรู้ที่จะสามารถพัฒนาการศึกษา วิธีการการบรรเลงดับเบิลเบสในรูปแบบแจ๊สได้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น งานวิจัยฉบับนี้จะสามารถเป็นต้นแบบให้กับผู้วิจัยที่จะต่อยอดองค์ความรู้ เพื่อการพัฒนาให้ขยายขอบเขตแนวคิดให้กว้างมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgement)

งานวิจัยฉบับนี้ ได้รับทุนอุดหนุนการทำวิจัยจากงบประมาณการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2563 มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาให้ความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการพิจารณางานวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนา คณาจารย์สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ทั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่ได้ให้โอกาสได้ทำการวิจัยเพื่อเพิ่มพูนทักษะความรู้ อันเป็นสิ่งที่จะสามารถนำไปพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพได้

Bibliography

- Bambarger, Bradley. "Larry Grenadier Biography." Accessed March 27, 2020.
<http://larrygrenadier.com/larry-grenadier-the-gleaners-long-form>.
- Kunjara, Changton. "Diminished Scale Concepts for Jazz Improvisation." *Rangsit Music Journal* 18, 1 (2023): 1-16. (in Thai)
- Laohverapanich, Teerus. "Jazz Analysis." *Rangsit Music Journal* 17, 2 (2022): 45-60. (in Thai)
- Ligon, Bert. *Comprehensive Technique for Jazz Musicians*. 2nd ed. Houston, TX: Houston Publishing, 1999.
- Lucke, Michael. "Brad Mehldau-Solar-Transcription." Posted August 31, 2021, YouTube, 9.59.
https://www.youtube.com/watch?v=_T3MlvECa5Q.
- Luepradit, Anan. *Jazz Musical Freedom of Humanity*. Bangkok: Nation Group Publishing, 2002. (in Thai)
- Pancharoen, Natchar. *Music Dictionary*. 5th ed. Bangkok: KateCarat, 2021. (in Thai)

- Peel, Alistair C. “A Brief Exploration of Variances in Larry Grenadier’s Approach to Soloing in Piano Trio and Duo Contexts on Selected Recordings of all the Things You are and Long Ago and Far Away.” BMus thesis, Edith Cowan University, 2016.
- Tirataradol, Noppadol. “An Analysis and Comparative Study in Walking Bass Line and Improvisation in Jazz Music of Charles Mingus Ray Brown and Eddie Gomez.” MA thesis, Mahidol University, 2001. (in Thai)
- Trakulhun, Wiboon. *Twentieth-Century Music*. Bangkok: Chulalongkorn University Press, 2015. (in Thai)
- Trapchak, Sam S. “Towards a Model of Jazz Bass Accompaniment on Standards Adapted to Uneven Meters: The Foundational Approaches of Larry Grenadier, Scott Colley and Johannes Weidenmueller.” MMus thesis, William Paterson University, 2009.